

Aan: College van Gedeputeerde Staten Groningen
t.a.v. Team Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 610
9700AP Groningen

Utrecht, 31 juli 2024

Betreft: zienswijze ontwerp Omgevingsverordening provincie Groningen

Geachte leden van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen,

De Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen hebben een ontwerp voor een aanpassing van de omgevingsverordening gepubliceerd met implicaties voor de ontwikkeling duurzame energiesystemen. Het Regioteam Energietransitie, een samenwerkingsverband tussen brancheverenigingen NVDE, Holland Solar, NedZero en Energie Nederland, maakt graag gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De leden van de verschillende brancheverenigingen ontwikkelen projecten voor het opwekken van duurzame energie en de wijzigingen van de Omgevingsverordening hebben direct invloed op hun werkzaamheden. De zienswijze maakt onderscheid tussen enerzijds beleid voor energieopslagsystemen en anderzijds voor zonneparken. Voordat dit onderstaand inhoudelijk uiteen wordt gezet, spreken wij graag onze erkentelijkheid uit over de snelheid van het beleid betreft energieopslag bij zonneparken, de zogeheten co-locaties. Het sturende karakter van dit beleid creëert duidelijkheid en snelheid. Dit is van groot belang voor de energietransitie én de maatschappelijke opgaven die hieraan gekoppeld zijn.

Verzoek:

1. In de Omgevingsverordening worden energieopslagsystemen beleidsmatig ingekaderd door (i) te sturen op een maximum vermogen van de opslaginstallatie en (ii) door te sturen op een maximum oppervlakte van de technische installaties. Beide aspecten zijn maatschappelijk relevant, tegelijkertijd creëert dit een energetisch suboptimale situatie. Het Regioteam Energietransitie verzoekt de provincie Groningen daarom om de volgende beleidswijzigingen zodat de ontwikkeling van energieopslagsystemen bij zonneparken energetisch zo effectief mogelijk aansluit bij de maatschappelijk opgave ten aanzien van het elektriciteitsnet, welke nader worden toegelicht op de volgende pagina:
 - a. Maximum vermogen van de opslaginstallatie gelijk aan de netaansluiting (terug-levering);
 - b. Geen oppervlakte beperking toepassen om energieopslag van 4 uur mogelijk te maken;
2. In de Omgevingsverordening worden zonneparken bovenop de RES 1.0 grotendeels uitgesloten. Dit is in strijd met het vorig jaar oktober gepubliceerde 'Nee, tenzij'-beleid voor zonneparken en werkt het gezamenlijk streefdoel van 55 TWh van de RES tegen. Lokaal opgewekte beschikbare én hernieuwbare energie wordt in toenemende mate belangrijk voor het energiesysteem van morgen. Het Regioteam Energietransitie verzoekt de provincie Groningen om de uitzonderingsgronden voor zon op land over te nemen in de provinciale Omgevingsverordening;
3. Door de wijziging van de Omgevingsverordening worden energieopslagsystemen als onderdeel van een zonnepark toegestaan. Voor het plaatsen van een energieopslagsysteem bij bestaande zonneparken biedt de Omgevingsverordening geen mogelijkheden. Het Regioteam Energietransitie verzoekt om de mogelijkheid in de Omgevingsverordening toe te voegen om bestaande zonneparken te wijzigen zodat een energieopslagsysteem kan worden toegevoegd.

1. Overwegingen energieopslagsystemen (co-locaties) - Energetisch optimaal inzetbare opslaginstallaties

In 'Bijlage I Begripsbepalingen' wordt gesproken over "een opslaginstallatie die in verhouding staat tot het zonnepark". Er worden hierin beperkingen gesteld aan het vermogen van een opslaginstallatie (maximaal 50% van het vermogen van het zonnepark) en aan de oppervlakte van een opslaginstallatie (maximaal 1% van het totaaloppervlak van de installatie voor het opwekken van zonne-energie en maximaal 20.000 m²).

Ten aanzien van de beperking op het gebied van vermogen ziet het Regioteam Energietransitie graag een aanpassing naar een *restrictie voor het vermogen van een energieopslagsysteem op de maximum capaciteit van het aansluitvermogen van een zonnepark*: "Dit houdt in dat het vermogen van de opslaginstallatie **kleiner is dan of gelijk aan het aansluitvermogen van het zonnepark...**". Voor vergunde/aangesloten zonneparken betekent dit dat de reeds aangelegde netaansluiting optimaal benut kan worden voor de inzet van flexibel vermogen. Voor nieuwe zonneparken is er in de SDE++ systematiek al een beperking opgenomen voor de netaansluiting van maximaal 50% van het piekvermogen van de installatie. Door het vermogen van een energieopslagsysteem te beperken op maximaal 100% van het aansluitvermogen van het zonnepark, zal deze nooit hoger kunnen zijn dan 50% van het piekvermogen van het zonnepark. Deze voorgestelde aanpak zorgt ervoor dat de netaansluiting van zonneparken optimaal ingezet kan worden om flexibel vermogen te faciliteren in de provincie Groningen, waardoor met slimme benutting van de netaansluiting [curtailment kan worden voorkomen](#). Wat betekent dat minder opgewekte duurzame energie ongebruikt verloren gaat.

Ten aanzien van de beperking op het gebied van oppervlakte acht het Regioteam Energietransitie het niet wenselijk deze beperking op te nemen in de verordening. Er is een dringende behoefte aan flexibel vermogen in de regio en het is zaak energetisch gezien een efficiënt en effectief systeem te realiseren. De beperking in oppervlakte (zowel het maximum van 1% als het maximum van 20.000 m²) limiteert het energieopslagsysteem in het faciliteren van de gewenste opslagcapaciteit.

CE Delft stelt in hun [rapport](#) 'Beleid voor grootschalige batterijen en opweknetcongestie' van oktober 2023 dat er een grote behoefte is aan 4-uurs opslagsystemen. Door langdurig energie op te slaan, kan de piek in opwek van zonne-energie daadwerkelijk verplaatst worden naar de uren waarop deze nodig is. De Rijksoverheid onderschrijft dit en er is dan ook een [subsidie](#) in de maak voor 4-uurs batterijen bij zonneparken.

Een beperking in oppervlakte maakt dat er onvoldoende ruimte geboden wordt voor 4-uurs opslagsystemen, waardoor er maatschappelijk minder wenselijke 1-uurs en 2-uurs energieopslagsystemen gerealiseerd worden. Deze systemen benutten niet de volledige capaciteit om de piek in opwek volledig op te vangen en zullen zich dan ook op andere diensten gaan richten. Daarnaast is het nodig voldoende ruimte te houden rondom energieopslagsystemen voor veilige exploitatie en bereikbaarheid voor veiligheidsdiensten, wat losgekoppeld dient te worden van het gebruiksoppervlak voor het opslagsysteem.

In een vooroverleg met de provincie Groningen, wat plaatsvond op 25 juli, is er enige context gegeven bij de definitie van *co-locatie* / *achter-de-meter* zoals benoemd in de Omgevingsverordening. Hiervan is sprake wanneer meerdere installaties, bijvoorbeeld een zonnepark en een energieopslagsysteem, aan het zelfde onderstation van de netbeheerder leveren – zodat daarmee congestie op het publieke net wordt voorkomen. Op dit moment zijn er veel innovatieve ontwikkelingen ten aanzien van het optimaal

benutten van het elektriciteitsnet. Er kan hierbij onder meer gedacht worden aan *cable pooling*, *gesloten distributiesystemen* en *groeps-ATO's* (Aansluit- en Transport Overeenkomst). Het kan beleidsmatig van toegevoegde waarde zijn om deze ontwikkelingen te benoemen en mogelijk te maken, onder de voorwaarden uit de Omgevingsverordening, wanneer dit toegevoegde waarde creëert op het elektriciteitsnet.

2. Overwegingen zonneparken - Zonneparken als decentrale opwektechniek voor afnamecapaciteit en groene waterstof

Zonneparken kunnen significant bijdragen aan het oplossen van afname-capaciteitsproblemen in het elektriciteitsnet door lokaal opgewekte zonne-energie te gebruiken voor directe consumptie of opslag. Dit vermindert de druk op het net, vooral tijdens piekuren, en draagt bij aan een stabielere energievoorziening. Daarnaast kunnen elektrolyzers, aangesloten op zonneparken, de provincie Groningen faciliteren in haar ambities ten aanzien van groene waterstof. Echter, in de huidige Omgevingsverordening worden extra zonneparken bovenop de RES 1.0 grotendeels uitgesloten. Dit is in strijd met het vorig jaar oktober gepubliceerde 'Nee, tenzij'-beleid voor zonneparken¹ en werkt bovendien het gezamenlijk streefdoel van 55 TWh van de RES tegen. De meest recente [publicatie](#) van de RES geeft aan dat het doel van de RES 1.0 is om 35 TWh op te wekken en dat het gezamenlijke streefdoel is 55 TWh op te wekken. Volgens het PBL en NPRES is het doel van 35 TWh met grote inspanning te halen, maar vereist dat concrete wind- en zonprojecten. De behoefte bestaat aan opties voor concrete ontwikkeling.

Door zonneparken, samen met andere opwektechnieken, in te zetten als directe bron voor het tegengaan van afnamecapaciteit, kunnen veel bedrijven, ondanks netcongestie en oplopende wachlijsten voor een (grotere) aansluiting, toch elektrificeren. Uit onderzoek van VNO-NCW MKB Noord blijkt dat 80% van de in het Noorden gevestigde bedrijven problemen heeft bij het verduurzamen van het bedrijf door netcongestie². Bij voorbaat één van de drijfveren van de verduurzaming van het bedrijfsleven beleidsmatig uitsluiten schaadt de elektrificatie én daarmee het Groningse bedrijfsleven.

3. Bestaand zonnepark uitbreiden met een energieopslagsysteem en flexibiliteit van voorwaarden

De gewijzigde Omgevingsverordening geeft de mogelijkheid om bij het ontwikkelen van nieuwe zonneparken een energieopslagsysteem onderdeel van de ontwikkeling te laten uitmaken. Deze wijziging heeft geen betrekking op bestaande zonneparken zonder een dergelijk systeem. Ook voor deze locatie is het toevoegen van een energieopslagsysteem gewenst ten aanzien van een efficiënter gebruik van duurzame energie en het verlichten van netcongestie.

Uit nader overleg met de provincie Groningen is gebleken dat deze mogelijkheid niet is opgenomen, met name, ter bescherming van het open landschap. Het Regioteam Energietransitie onderschrijft de waarde van het open landschap, ook gedurende en na de ontwikkeling van energie-infrastructuur. Door op bestaande locaties de huidige geografische begrenzing voor het zonnepark te vergroten kan, met in acht neming van de voorwaarden uit de Omgevingsverordening, alsnog een energieopslagsysteem worden toegevoegd. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de ruimtelijke inpassing en de beoordeling van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

¹ Kamerbrief ['Aangescherpte voorkeursvolgorde zon'](#)

² [VNO-NCW MKB Noord, dringend actie tegen netcongestie nodig](#)

Door voor percelen, direct grenzend aan het zonnepark, geen ruimte te laten voor de ontwikkeling van energieopslagsystemen, wordt het elektriciteitsnet suboptimaal benut. Tijdens het eerder aangehaalde vooroverleg met de provincie werd duidelijk dat een aanvraag op deze percelen zal worden bestempeld als *nieuw stedelijke ontwikkeling*. Het Regioteam Energietransitie ziet meer toegevoegde waarde in provinciale kaders waarop energieopslagsystemen landschappelijk moeten worden ingepast. Dit beschermt het open landschap en creëert de mogelijkheid om het elektriciteitsnet te ontlasten.

In het verlengde daarvan ziet het Regioteam Energietransitie de mogelijkheid tot flexibiliteit voor het opnemen van energieopslagsystemen in zonneparken. Met name als een aantal projectlocaties in elkaars nabije omgeving zijn gesitueerd, kan het centreren van de energieopslagsystemen voordelen bieden. Door juist een groter systeem op een geschikte locatie toe te staan, kunnen locaties waarbij landschappelijke waarden zwaarder wegen worden ontzien. Tevens verzoekt het Regioteam de mogelijkheid op te nemen voor energieopslagsystemen binnen de bestaande landschappelijke inpassing, bijvoorbeeld door de plaatsing van batterijen in plaats van zonnepanelen waardoor er ruimtelijk een beperkte impact is

Tot slot

Uit de beoordeling van de gewijzigde Omgevingsverordening viel ons op dat het ontwikkelen van zonneparken op niet-agrarische functies in het buitengebied is aangepast ten opzichte van de bestaande verordening. Uit artikel 3.180 van de gewijzigde verordening blijkt dat alleen zandwinningslocaties en gesloten stortplaatsen in aanmerking komen. Artikel 3.179 heeft het juist over gronden met een andere primaire functie dan landbouwgrond in het algemeen. Het Regioteam Energietransitie verzoekt om artikel 3.180 aan te passen waardoor gronden zonder landbouw als primaire functie in aanmerking komen voor het ontwikkelen van zonneparken.

Indien u vragen of opmerkingen heeft, het Regioteam Energietransitie is altijd bereid om de zienswijze in een persoonlijk gesprek nader toe te lichten. Graag blijven wij op de hoogte over de verdere behandeling van deze zienswijze. Vanuit de provincie is aangegeven dat zowel de Omgevingsvisie en -verordening worden herzien. Ook bij deze ontwikkelingen blijven wij graag aangesloten en maken graag actief onderdeel uit van het participatietraject.

